Eduskunnan lakivaliokunnalle

Asia: **Helsingin käräjäoikeuden lausunto 14.3.2022**

Viite: **Lakivaliokunta / HE 109/2021 vp / kiireellinen lausuntopyyntö 8.3.2022**

Eduskunnan lakivaliokunta on lausuntopyynnössään pyytänyt Helsingin käräjäoikeudelta kirjallista lausuntoa hallituksen esityksessä HE 109/2021 vp ehdotetusta luottotietolain (1. lakiehdotus) 13 §:n 1 momentin 3 kohdan muutoksesta ja siihen valiokuntakäsittelyn aikana ehdotetusta lisätäsmennyksestä.

Valiokunta on pyytänyt arvioimaan sekä hallituksen esityksessä ehdotettua sanamuotoa että siihen ehdotettua lisätäsmennystä hallituksen esityksen tavoite huomioon ottaen, ja erityisesti sitä, onko hallituksen esityksessä ehdotettu sanamuoto perusteltu ja riittävän selkeä vai onko em. siihen ehdotettu lisätäsmennys vielä tarpeen vai onko mahdollisesti joku muu muutos hallituksen esityksen tavoitteen toteuttamiseksi selkeämpi.

Käräjäoikeus toteaa, että summaarisen velkomusasian käsittely päättyy oikeudenkäymiskaaren 5 luvun 13 §:n 1 momentin mukaisesti *yksipuolisella tuomiolla*, jos vastaaja 1) ei ole antanut pyydettyä vastausta määräajassa tai 2) ei ole esittänyt vastauksessaan kanteen vastustamiselle perustetta tai vetoaa ainoastaan sellaiseen perusteeseen, jolla selvästi ei ole vaikutusta asian ratkaisemiseen.

Jos vastaaja esittää vastauksessaan riitautukselle perusteen, jolla voi olla merkitystä asian ratkaisemisen kannalta, asian käsittely käräjäoikeudessa jatkuu. Esitetyn riitautusperusteen merkitys asian kannalta ratkaistaan annettavassa tuomiossa, jossa käräjäoikeus lausuu niin näyttö- kuin oikeuskysymystenkin osalta.

Lakivaliokunnan lisätäydennyksen osalta käräjäoikeus toteaa jäävän epäselväksi, missä merkityksessä sanaa *perustellusti* mainitussa yhteydessä ajatellaan käytettävän. Sana voidaan ymmärtää sen yleiskielen merkityksen mukaisesti joko niin, että perustelut riitautukselle on ylipäätään esitetty, tai niin, että riitautus on ollut aiheellinen. Jälkimmäiseen vaihtoehtoon liittyen ongelmana on, että riitautuksen aiheellisuus ratkeaa vasta käräjäoikeuden annettua asiassa tuomion. Hyväksyessään riitautuneessa summaarisessa asiassa kantajan vaatimukset tuomiolla käräjäoikeus käyttää ratkaisukoodia 36 (riitainen summaarinen hyväksytty), jonka perusteella velalliselle ei aiheudu maksuhäiriömerkintää. Käräjäoikeus kiinnittää huomiota siihen, että varsin yleiselläkin tasolla prosessin alussa esitetty ja myöhemmin tuomiolla aiheettomaksi todettu kiistäminen estää käytännössä maksuhäiriömerkinnän. Tähän nähden lisätäydennystä ei voida käräjäoikeuden käsityksen mukaan pitää tarpeellisena sanan merkityssisältöön liittyvä epäselvyyskin huomioon ottaen.

Mitä tulee muutosehdotukseen muutoin, käräjäoikeus arvioi, että muotoilua, jonka perusteella luottotietomerkinnän aiheutumisen kannalta ei ole merkitystä sillä, onko riitautus koskenut saatavan perustetta vai määrää, voidaan pitää luonteeltaan selventävänä.

Valiokunta on lisäksi pyytänyt arvioimaan sitä, onko voimassa oleva säännös yksipuolisen tuomion osalta perusteltu ja selkeä vai liittyykö siihen mahdollisesti tarkistustarpeita. Valiokunta on pyytänyt tietoja mm.

siitä, missä vaiheessa yksipuolisesta tuomiosta lähetetään nykyisin tieto luottotietotoiminnan harjoittajalle ja se talletetaan maksuhäiriötietona luottotietorekisteriin ja miten toimitaan/mitä tapahtuu, jos velallinen hakee yksipuoliseen tuomioon takaisinsaantia.

Kun käräjäoikeus ratkaisee asian kanteen hyväksyvällä yksipuolisella tuomiolla, ratkaisu ja ratkaisukoodi 01 (yksipuolinen tuomio, hyväksytty) lähetetään tuomiorekisteriin tuomion antohetkellä summaarisissa haastehakemuksissa käytettävän TuomasNotes-järjestelmän kautta. Käräjäoikeudella ei ole tietoa siitä, kuinka ja milloin tieto tuomiosta teknisesti välittyy luottotietotoiminnan harjoittajalle tai maksuhäiriömerkintä kirjataan luottotietorekisteriin.

Jos velallinen hakee takaisinsaantia yksipuoliseen tuomioon, hän voi olla halutessaan yhteydessä luottotietotoiminnan harjoittajaan, joka voi harkita merkinnän poistamista takaisinsaantiprosessin perusteella. Käräjäoikeus ei voi mainitussa tilanteessa vaikuttaa takaisinsaannin hakijan saamaan luottohäiriömerkintään.

Jos takaisinsaantia yksipuoliseen tuomioon koskeva asia johtaa yksipuolisen tuomion kumoamiseen, käräjäoikeus lähettää tuomiorekisteriin tiedon ratkaisusta sen saatua lainvoiman.

Käräjäoikeuden näkemyksen mukaan lausuntopyynnön kohteena oleva 3-kohdan säännös vastaa yksipuolisen tuomion osalta nykyistä käytäntöä eikä tarvetta muutoksille näiltä osin ole.

käräjätuomari Jouni Jarnamo